



©JewishEncyclopedia.com



## ספר חסידים - סימן תנב

ויש לילה שהנפשות יוצאות מן הקברות, כגון בליל הושענא רבא יוצאות ומתפללות...אחד לא ראה בליל הו"ר צל ראשו, והתענה הוא ואוהביו הרבה צומות, ונתן צדקה הרבה, וחי כמה שנים אחרי כן, כדכתיב (משלי יא ד) וצדקה תציל ממות:

### תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד א

בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה - כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר +תהלים לג+ היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם, ובחג נידונין על המים.

### טור אורח חיים סימן תרסד

ביום חמישי של חול המועד שהוא הושענא רבה נוהגין שמרבין מזמורים כמו בי"ט ואומר קדושה רבה במוסף ומרבים קצת בנרות כמו בי"ה לפי שבחג נדונין על המים והכל הולך אחר החתום וכל חיי אדם תלויין במים

### תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מה עמוד א

בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת, ואומרים אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא. רבי יהודה אומר: אני והו הושיעה נא. ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים.

### ספר שבולי הלקט סדר חג הסוכות סימן שעא

יום חמישי שהוא יום ערבה אומר וביום הששי וביום השביעי. יום ערבה לאחר תפלת המוסיפין יש ממשכין את הארון באמצע בית הכנסת ויש מוציאין כל ספרי תורות ועושין כמין גורן עגולה באמצע בית הכנסת ומתחיל החזן ואומר הושענא והצבור עונין אחריו ומקיפין שבע פעמים זכר להקיף מזבח ואומר אלפא ביתא אחת בכל פעם ואח"כ מחזירין את הארון או ספרי התורה למקומן ומסיימין כל ההושענות כסדר הכתוב במחזורים וקדיש גמור. ומנהג להדליק כל הנרות שבבית הכנסת לכבוד התורה על שם כי נר מצוה ותורה אור ויש שנוהגין בליל יום ערבה להיות נעורין כל הלילה ויושבין ועוסקין בתורה ומתחילין בראשית והולכין עד וזאת הברכה לפי שביום המחרת צריכין להשלים התורה ואם יש מי שלא הסדיר פרשיותיו עם הצבור כל אחד ואחד בשבתה הרי הוא סודרן עתה.

### ספר בני יששכר - מאמרי חדש תשרי - מאמר יב

מה שאנחנו מתפללין בימים הללו בלשון הושענא, וכן קורין ליום גמר החתימה יום הושענא רבה, נ"ל, דהכוונה היא הושע נ"א, היינו תושיע לנו לקבל צעקתינו בנ"א ימים מן ראש חדש אלול עד היום ההוא, וגם כן הושע נ"א, תושיע לנו ביום הנ"א, יום גמר החתימה מסירת הפתקין לטובה ולרחמים ולחיים ולשלום ולגאולה שלימה לישראל אמן:

### ויקרא רבה (וילנא) פרשה ל ד"ה יד רבי מני

יד רבי מני פתח (תהלים לה) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך לא נאמר פסוק זה אלא בשביל לולב, השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם וההדס דומה לעין וערבה דומה לפה והאתרוג דומה ללב אמר דוד אין בכל האיברים גדול מאלו שהן שקולין כנגד כל הגוף הוי כל עצמותי תאמרנה.

### ספר אבודרהם סדר תפלת סוכות

ויש אנשים שנוהגין גם בליל הושענא רבה שכורכי עצמם בסדין ויוצאין למקום שמגיע אור הלבנה ופושטין מעליהן הסדין ונשארים ערומים ופושטין איבריהם ואצבעותיהן, אם מצא צלו שם טוב הוא. ואם יחסר צל ראשו בנפשו הוא. ואם יחסר צל א' באצבעות ידיו סי' לא' מקרוביו. ויד ימין סימן לבני הזכרים ויד שמאל סי' לנקבות.

### רמב"ן במדבר פרק יד פסוק ט

סר צלם מעליהם - מגנם וחזקם, כשרים שבהם מתו. דבר אחר צלו של מקום סר מעליהם, לשון רש"י...אבל יתכן שירמוז הכתוב, למה שנודע כי בליל החותם לא יהיה צל לראש האיש אשר ימות בשנה ההיא, לכך יאמר כבר סר צלם מעליהם שנגזר עליהם מיתה, וה' אתנו - כי הוא השוכן בקרבנו ועושה לנו נסים ונפלאות לעיני כל רואה, על כן אל תיראום.

### רבינו בחיי על במדבר פרק יד פסוק ט

והרמב"ן ז"ל פירש סר צלם מעליהם, שהוסר הצל מעל ראשם, ממה שידוע כי בליל החותם הגדול של הושענא רבה, הוא יום כ"ו לבריאת העולם, לא ימצא צל לראש מי שעתיד למות באותה שנה, וזה כאלו אמר כבר נגזרה עליהם מיתה. זאת כוונתו ואע"פ שאינו לשונו.../אפשר לומר בטעם הענין הזה שהוא פלאי, כי הצל ראוי לכל הנבראים שבעולם השפל, בין שיהיה אדם ובהמה ועוף או עץ ואבן או עשב השדה, מפני שאור השמש הזורח עליהם בא ויורד למטה בגבולם ורשותם ולכך אין כח בשמש לדחות את צלם, אבל הוא נדחה מפני צלם שהרי צלם הוא נראה במקום שהשמש ראוי לזרוח, ולא רצה הקב"ה שיהיה אחד מהנמצאים מסיג גבול חברו, וכיון שכן ראוי לכל דבר שבעולם השפל שיהיה לו צל כי צלו מורה על היותו בעולמו ובמקומו, וכאשר יחסר צל ראש האדם בליל החתימה הנה זה אות וסימן בהעדר צלו שהיותו נעדרת מחיי העולם השפל ונכתב ונחתם בטבעת המלך למות בשנה ההיא, והיתה הלבנה מופת בענין זה לפי שהיא ממונה על כל בעלי חיים שבשפלים, כידוע בחכמת המחקר:

#### **ספר אבודרהם סדר תפלת סוכות**

וזה הצל אינו צל אדם ממש כי העומד אצל הלבנה או אצל האורה אי אפשר שלא יהיה לו צל אלא הוא צל הצל הנקרא בדברי רבותי' בבואה דבבואה.

#### **תלמוד בבלי מסכת הוריות דף יב עמוד א**

האי מאן דבעי למיפק [לאורחא], ובעי למידע אי חזר ואתי לביתא אי לא, ניקום בביתא דחברא, אי חזי בבואה דבבואה לידע דהדר ואתי לביתא. ולא מלתא היא, דלמא חלשא דעתיה ומיתרע מזליה.